

Ба Шурои диссертациони 6D.KOA-19-и назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (734025, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ 17)

ТАҚРИЗИ

муқарризи расмӣ ба рисолаи илмии Шерализода Миралӣ Шерали дар мавзуи «Принсипи эҳтимолияти бегуноҳӣ: асосҳои назариявӣ-ҳуқуқӣ ва таъмини амалӣ намудани он дар муҳофизати Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.09 – Ҳуқуқи муҳофизати ҷиноятӣ пешниҳод шудааст

Мутобиқати диссертасия ба ихтисосҳо ва самтҳои илм, ки аз рӯи онҳо диссертасия ба ҳимоя пешниҳод шудааст. Рисолаи илмии Шерализода Миралӣ Шерали, дар мавзуи «Принсипи эҳтимолияти бегуноҳӣ: асосҳои назариявӣ-ҳуқуқӣ ва таъмини амалӣ намудани он дар муҳофизати Ҷумҳурии Тоҷикистон», ки ба Шурои диссертациони 6D.KOA-19-и назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ пешниҳод гардидааст, ба ихтисоси 12.00.09 – Ҳуқуқи муҳофизати ҷиноятӣ мувофиқат менамояд.

Мубрам будани мавзуи диссертасия. Дар марҳилаи тағйир ёфтани муносибатҳои ҷамъиятӣ, ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрванд низ мазмун ва моҳияти худро дигаргун намуда, давлатҳоро водор менамоянд, ки бо назардошти манфиатҳои миллӣ ва давлатии худ онҳоро эътироф, риоя ва ҳифз намоянд. Ҷумҳурии Тоҷикистон аз нахустин солҳои касби Истиқлоли давлатӣ баҳри шинохти ҳуқуқи инсон ва ҳимояи он талош намуда, моҳияти арзиши олӣ доштани инсон, ҳуқуқ ва озодиҳои ӯро дар сатҳи конституционӣ муқаррар намуд. Инчунин, дар заминаи қисми 3-юми моддаи 5-и Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон давлат масъулияти эътироф, риоя ва ҳифзи ҳуқуқи инсонро ба зиммаи худ

гирифтааст. Яке аз кафолатҳои конституционӣ, ки ба ҳар шахс дода шудааст, ҳуқуқи дастрасӣ ба адолати судӣ ва мурофиаи судии одилона мебошад. Яъне, ҳар шахс ҳуқуқ дорад, ки ҳуқуқ ва манфиатҳои худро тавассути мақомоти судӣ мавриди ҳифз қарор диҳад. Инчунин, ҳар шахс ҳуқуқ дорад талаб намояд, ки мурофиаи ӯро суди босалоҳият, мустакил ва бегараз, ки тибқи қонун таъсис ёфтааст, мавриди баррасӣ қарор диҳад. Ҳеч кас то эътибори қонунӣ пайдо кардани ҳукми суд дар содир намудани ҷиноят гунаҳгор доништа намешавад (моддаҳои 19-20-и Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон).

Дар сатҳи конституционӣ кафолат додани ҳуқуқҳои ишорашуда, воқеан далели равшани арҷгузори давлат ба ҳуқуқи инсон, махсусан ҳуқуқи дастрасӣ ба адолати судӣ мебошад. Аммо, амалияи татбиқи ҳуқуқи ишорашуда баъзан маврид ҳолатҳои бозгӯӣ менамояд, ки бояд қонунгузори онҳоро мавриди танзими ҳуқуқӣ қарор диҳад. Нигоҳи мо дар ҷода, дуруст ба роҳ мондани принципи эҳтимолияти бегуноҳӣ дар давраи то судӣ ва судӣ мебошад.

Имрӯзҳо дар илми ҳуқуқшиносии ватанӣ ва хориҷ, оид ба масъалаи эҳтимолияти бегуноҳӣ баҳсҳои зиёд ба мушоҳида мерасанд. Яъне, агар кафолат додани принципи мазкур аз як бошад, пас дар амал татбиқ намудани он, аз тарафи дигар дорои муобрамияти таҳлилнамой мебошад. Зеро, ҳимояи воқеии манфиатҳои шахс дар мурофиаи ҷиноятӣ танҳо дар низоми ҳуқуқие имконпазир мебошад, ки принципи эҳтимолияти бегуноҳиро эътироф менамояд. Ба ақидаи К. Монтеске «агар бегуноҳии шахрвандон ҳифз карда нашавад, озодӣ низ ҳифз карда намешавад».

Дар давлатҳои воқеан демократӣ принципи эҳтимолияти бегуноҳӣ ҳамчун пояи асосии адолати судии ҷиноятӣ баҳогузори карда шуда, эҳтироми инсонро ба сифати арзиши олии иҷтимоӣ ифода менамояд. Принципи мазкур иҷозат намедиҳад, ки шахсро бидуни далелҳои воқеӣ ва асоснок ҷинояткор эътироф намуд, яъне он ҳамчун кафолати эҳтиром ва ҳифзи ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шахрванд баромад менамояд. Риояи он бошад, бозгӯкунандаи таъмини қонуният дар ҷомеа мебошад.

Принсипи эҳтимолияти бегуноҳӣ, бо назардошти дарачаи ҳуқуқӣ, аз ақидаҳои ахлоқӣ дар бораи адолат сарчашма гирифта, метавонад ба инсондӯстӣ ва демократикунонии муҳофизати ҷиноятӣ таъсири мусбати худро гузорад. Принсипи эҳтимолияти бегуноҳӣ бояд бо принсипҳои дигари муҳофизати ҷиноятӣ дар алоқамандӣ фаъолият намояд. Танҳо дар ин ҳолат имконияти пурра таъмин намудани муҳофизати судии адолатнок имконпазир мебошад. Вале, дар ин самт мушкилотҳои гуногун қарор доранд, ки таҳқиқоти алоҳидаи комплексиро тақозо менамоянд.

Бо назардошти гуфтаҳои ҷаҳуқуқӣ метавон ишора намуд, ки мавзӯи рисолаи номзадӣ, ки аз ҷониби унвонҷӯ Шерализода М.Ш. интихоб ва мавриди таҳқиқ қарор гирифтааст, саривақтӣ ва муҳим маҳсуб меёбад.

Дарачаи навгонии натиҷаҳои дар диссертатсия ба дастмада ва нуқтаҳои илмие, ки барои ҳимоя пешниҳод мешаванд.

Аз нигоҳи мо, навгонии натиҷаҳои дар диссертатсия ба дастмада ва нуқтаҳои илмие ба ҳимоя пешниҳодшударо метавон ба чор қисмат ҷудо намуд:

1. Навгонии илмие таърихӣ-ҳуқуқӣ. Масъалаи муҳимро, ки унвонҷӯ зимни таҳқиқоти илмие ба он тавачҷуҳ намудааст, ин паҷӯшиши ҷанбаҳои таърихӣ-ҳуқуқии принсипи эҳтимолияти бегуноҳӣ мебошад. Яъне, муаллиф принсипи эҳтимолияти бегуноҳӣ ва нишонаҳои онро аз аҳди қадим то марҳилаи кунунӣ мавриди баррасӣ қарор дода, дар натиҷа ҳуҷҷаҳои судманди илмие манзур қардааст. Аз ҷумла, мавсуф ишора менамояд, ки «дар сарчашмаҳои таърихӣ-ҳуқуқии тоҷикон аз қабиле Авастро, ки ханӯз дар ҳазораи II пеш аз мелод арзи ҳастӣ дошт, вожаи росткориву покҷидонӣ, ки дарбаргирандаи масоили бегуноҳии шахс низ буд, фарроҳ истифода мегардид. Ҳамчунин дар Эломиаи ҳуқуқии башари Куруши Кабир, Қонунномаи Сосониён ва якҷанд сарчашмаҳои мӯътамади дигар низ ин масъала шарҳу тавзеҳ ёфтааст» (саҳ. 13). Инчунин, аз нигоҳи муаллиф, вожаҳои марбут ба принсипи эҳтимолияти бегуноҳӣ барвақтар аз ҳуқуқии римӣ пайдо шуда, ҳуқуқии римӣ ҷиҳати

мустаҳкам намудани онҳо дар марҳилаҳои баъдӣ замина гузоштааст (саҳ. 13). Диссертант қайд менамояд, ки принципи эҳтимолияти бегуноҳӣ аз 25 августи соли 1983 дар натиҷаи як тағйиру иловаҳо ба Кодекси муурофиявии ҷиноятии ҶШС Тоҷикистон ҳамчун мафҳуми алоҳида дар қисми 2-и моддаи 8-и он воқид карда шуд. Аммо, мазмун ва моҳияти пурраи онро моддаи 20-и Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва моддаи 15-и Кодекси муурофияи ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар худ ҷой додаанд (саҳ. 60). Рисоланавис натанҳо таърихи ташаккули принципи эҳтимолияти бегуноҳиро дар сарзамини тоҷикон, балки дар таърихи ҳуқуқ мавриди таҳлил қарор дода, бар он ақида устувор аст, ки припси мазкур дар натиҷаи қабули Эъломияи ҳуқуқи инсон ва шаҳрванди Фаронса (соли 1789) ва Эъломияи умумии ҳуқуқи башар (соли 1948) моҳияти фарогир (универсалӣ)-ро ба худ касб намуд (саҳ. 59).

2. Навгониҳои илми назариявӣ-ҳуқуқӣ. Дар доираи рисолаи илмӣ масъалаҳои зиёде вучуд доранд, ки аз нигоҳи илмӣ ба таври назариявӣ мавриди баррасӣ қарор гирифта, мазмун ва моҳияти принципи эҳтимолияти бегуноҳиро ифода менамоянд. Аз ҷумла, муаллиф дар натиҷаи таҳлили андешаву назари олимони дохилӣ ва хориҷӣ, инчунин санадҳои меъёрии ҳуқуқии миллӣ ва байналмилалӣ мафҳуми принципи эҳтимолияти бегуноҳиро ба таври зайл матраҳ кардааст: «Эҳтимолияти бегуноҳӣ – фарзияест, ки шаҳрвандонро аз айбдоркуниҳои ғайриқонунӣ нигоҳ дошта, кафили ҳуқуқу озодиҳояшон маҳсуб меёбад ва дар муурофияи ҷиноятӣ ба ҳар шахс воситаҳои қонунӣ ва роҳҳои ҳимояро аз ҳар гуна айбдоркуниҳои хилофи қонун пешбарӣ менамояд» (саҳ. 12-13). Воқеан, дар чунин шакл пешниҳод намудани мафҳуми эҳтимолияти бегуноҳӣ дар илми ҳуқуқшиносии ватанӣ навгонӣ мебошад, зеро дар ин қисмат муаллиф онро ҳамчун «фарзия» баҳогузорӣ намуда, баъданд назари худро дар ин самт низ ишора менамояд (саҳ. 13). Диссертант алоқамандии принципи эҳтимолияти бегуноҳиро бо дигар принципҳои муурофияи ҷиноятӣ баррасӣ карда хулосаи муҳимми назариявиро манзур карда, мавҷудияти алоқамандӣ ва мувозинатро дар принципҳои

мурофияи ҷиноятӣ шартӣ муҳимми таъмини адолати судӣ дар мурофияи ҷиноятӣ маънидод менамояд. Аз ҷумла, ишора мегардад, ки «дар дилхоҳ парвандаи ҷиноятӣ ва новобаста аз шакли содиршавии ҷиноят принципҳо дар алоқамандӣ бо якдигар фаъолият намуда, яке дигарро пурра мегардонад. Принципи эҳтимолияти бегуноҳӣ бо ҳар принципи мурофияи ҷиноятӣ, вобаста ба ҳолати муайян дар алоқамандии зич қарор дошта, амали ҳамаҷонибаи онҳоро кафолат медиҳад ва агар принципи мазкур рад карда шавад, пас бе шакку шубҳа амалишавии пурраи дигар принципҳо низ зери суол мемонад. Бинобар ин, бояд қайд намуд, ки амали кулли принципҳои мурофияи ҷиноятӣ дар алоқамандӣ бо эҳтимолияти бегуноҳӣ ба роҳ монда мешавад, вале тавре иброз доштем ин аз бартарӣ ва авлавияти принципи мазкур нисбат ба дигар принципҳо шаҳодат намедиҳад, балки дар якҷоягӣ баҳри иҷро ва таъмини вазифаҳои мурофияи ҷиноятӣ, ки аз он мустачоб гардидани адолати судӣ муайян карда мешавад, равона гардидаанд» (сах. 93).

3. Навгониҳои илмӣ амалӣ-ҳуқуқӣ. Дар амалияи татбиқи принципи эҳтимолияти бегуноҳӣ мушкилоти зиёд ҷой доранд, ки аз нигоҳи ҳуқуқӣ таҷдиди назар намуданро тақозо менамоянд. Маҳз бо ҳамин назардошт, муаллиф ба масъалаҳои амалии принципи эҳтимолияти бегуноҳӣ аҳамияти бештар зоҳир карда, дар ин замина пешниҳодҳои муҳимми амалӣ низ манзур менамояд. Мавсуф қайд менамояд, ки «бинобар сабаби он, ки принципи эҳтимолияти бегуноҳиро ба ҳар шахси нисбатан таъқиботи ҷиноятӣ равона гардида татбиқ менамоем ва ин далелҳои раднашавандаи исботи гуноҳи ӯро тақозо менамояд, бояд мафҳуми эҳтимолияти бегуноҳӣ дар қ.1-и м.15-и КМҚ ҚТ чунин инъикос карда шавад: «Шахсе, ки нисбатан таъқиботи ҷиноятӣ равона мегардад, бегуноҳ ҳисобида мешавад, то ба мавриде ки гунаҳкориӣ ӯ бо ҳукми ба эътибори қонунӣ даромадаи суд муқаррар карда нашавад» (сах. 14). Инчунин, дар рисолаи диссертатсионӣ боз пешниҳодҳои дигари амалӣ манзур шудаанд, ки баҳри дуруст амалӣ гардидани принципи эҳтимолияти бегуноҳӣ мусоидат хоҳанд намуд.

4. Навгониҳои илмии муқоисавӣ-ҳуқуқӣ. Қобили таваҷҷуҳ аст, ки дар рисолаи илмӣ, дар баробари таҳлили асосҳои назариявӣ, инчунин таҳлили муқоисавӣ-ҳуқуқии принсипи эҳтимолияти бегуноҳӣ дар санадҳои меъёрии ҳуқуқии мурофияи ҷиноятии давлатҳои аъзои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил сурат гирифтааст. Аз ҷумла, ишора мешавад, ки «Зимни таҳлилҳо муайян карда шуд, ки дар моддаи 18-и КМҶ Ҷумҳурии Арманистон ва моддаи 23-и Кодекси мурофиявии ҷиноятии моделӣ барои давлатҳои узви ИДМ «гумонбаршуда ва ё айбдоршаванда», моддаи 16-и КМҶ Ҷумҳурии Беларус ва моддаи 21-и КМҶ Ҷумҳурии Озобойҷон «шахси дар содир намудани ҷиноят айбдоршаванда», моддаи 14-и КМҶ Федератсияи Россия «айбдоршаванда» ва моддаи 8-и КМҶ Ҷумҳурии Молдова «ҳар шахси дар содир намудани ҷиноят айбдоршаванда» оварда шудааст. Аз мазмуни ин меъёрҳои муқаррагардида, муайян мешавад, ки дар КМҶ ин давлатҳо дар масъалаи эҳтимолияти бегуноҳӣ диққати аввалиндараҷа бевосита ба айбдоршаванда дода шудааст. Боқимонда давлатҳо аз қабилӣ қ.1-и моддаи 15-и КМҶ Ҷумҳурии Тоҷикистон истилоҳи «ҳеҷ кас», қ.1-и моддаи 18-и КМҶ Ҷумҳурии Туркманистон, қ.1-и моддаи 19-и КМҶ Ҷумҳурии Қазоқистон ва қ.1-и моддаи 17-и КМҶ Ҷумҳурии Қирғизистон «ҳар шахс» оварда шудааст. Ҳарчанд, дар КМҶ ин давлатҳо истилоҳи «ҳеҷ кас» ва ё «ҳар шахс» оварда шудааст, вале дар қисматҳои баъдинаи моддаҳои баъзеи онҳо боз ҳам суҳан дар хусуси гумонбаршуда ва ё айбдоршаванда меравад, ки инро ба мақсад мувофиқ намешуморем» (саҳ. 166-167).

Дар маҷмуъ метавон гуфт, ки рисолаи илмӣ бо назардошти мазмун ва моҳият, инчунин таҳлили муқаммали илмии суратгирифта дорои наwgониҳои муҳимми таърихӣ-ҳуқуқӣ, назариявӣ-ҳуқуқӣ, амалӣ-ҳуқуқӣ ва муқоисавӣ-ҳуқуқӣ мебошад, ки метавон баҳри рушди илми ҳуқуқшиносии ватанӣ мусоидат намояд.

Асоснокӣ ва эътимоднокии хулосаҳо ва тавсияҳои дар диссертатсия зикршуда. Муаллифи рисолаи илмӣ ҳангоми таҳлили принсипи

эҳтимолияти бегуноҳӣ баҳри асоснокӣ ва эҳтимоднокии таҳқиқот роҳу василаҳои гуногуни илмиро мавриди истифода қарор додааст. Аз ҷумла, дар мадди аввал диссертант ба доктринаи ҳукуки мурофиаи ҷиноятӣ таъя намуда, назару ақидаҳои олимони ватанӣ ва хориҷиро, ки фарогирандаи паҳлуҳои муҳталифи принципи эҳтимолияти бегуноҳӣ мебошанд, мавриди баррасӣ қарор додааст. Баъдан, ҷиҳати ошкор намудани марҳилаҳои ташаккули принципи эҳтимолияти бегуноҳӣ ба сарчашмаҳои арзишманди таърихӣ-ҳукукии халқи тоҷик, инчунин сарчашмаҳои таърихӣ-ҳукукии дигар, ки дар низомҳои ҳукукии гуногун моҳияти принципи эҳтимолияти бегуноҳиро фаро гирифтаанд, таҳлил намудааст. Сониян, муаллифи рисола ба санадҳои меъёрии ҳукукии миллӣ ва байналмилалӣ, инчунин қонунгузори мурофиаи ҷиноятӣ давлатҳои аъзои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил тавачҷуҳ зоҳир карда, моҳияти принципи эҳтимолияти бегуноҳиро дар онҳо мавриди баррасӣ қарор додааст. Яъне, метавон иброз намуд, ки муаллифи рисолаи илмӣ аз сарчашмаҳои муътамади илмӣ истифода намуда, мавзӯи баррасишавандаро таҳлил карда, хулоса ва пешниҳодҳои илмии ҳудро тавассути онҳо асоснок намудааст.

Аҳамияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсия бо нишон додани тавсияҳо оид ба истифодаи онҳо. Рисолаи илмии Шерализода М.Ш. дорои аҳамияти муҳимми илмӣ ва амалӣ мебошад. Зеро, рисолаи мазкур, ки ба таври комплексӣ принципи эҳтимолияти бегуноҳиро фаро гирифтааст, метавонад ҳамчун сарчашмаи илмӣ барои муҳаққиқони ватанӣ ва хориҷӣ баромад намояд. Инчунин, натиҷаҳои таҳқиқоти илмиро ҳангоми навиштани қорҳои курсӣ, дипломӣ, магистрӣ ва ҳангоми омӯзиши фанҳои таҳассусӣ, махсусан ҳукуки мурофиаи ҷиноятӣ метавон мавриди истифода қарор дод. Пешниҳодҳои амалӣ, ки аз ҷониби муаллифи рисолаи илмӣ дар натиҷаи таҳлили амиқ манзур шудаанд, баҳри таҷдиди қонунгузори соҳа, аз ҷумла Кодекси мурофиаи ҷиноятӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки моҳияти принципи эҳтимолияти бегуноҳиро дар худ ҷой додааст, заминагузори

карда метавонанд. Яъне, хулосаҳои илмӣ ва амалӣ, ки дар рисолаи илмӣ манзур шудаанд, чиҳати иҷроиши пурра ва амали ҳолисонаи эҳтимолияти бегуноҳӣ аз ҷониби мақомоти таъқиботи ҷиноятӣ дар ҳамаи давраҳои муҳофизати ҷиноятӣ мусоидат намуда, моҳияти давлати ҳуқуқбунёд ва демократии Тоҷикистонро пурра менамоянд.

Наشري натиҷаҳои диссертатсия дар маҷаллаҳои тақризишавандаи илмӣ. Натиҷаҳои рисолаи илмӣ дар як қатор маводҳои ҷопии муаллиф моҳияти худро пайдо намудаанд. Аз ҷумла, диссертант мазмун ва моҳияти рисолаи илмиро дар 2 воситаи таълимӣ, 14 мақолаҳои илмӣ, аз ҷумла 4 мақолаҳои илмӣ дар маҷаллаҳои тақризишавандаи тавсиянамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба самъи хонанда пешниҳод кардааст.

Эродҳо ба диссертатсия. Ҳарчанд диссертатсия аз чиҳати илмӣ, назариявӣ ва амалӣ то ҳадди зарурӣ анҷом ёфта бошад ҳам, аммо дар он ҳолатҳое ба назар мерасанд, ки баҳсноканд ва ё ба мукамалнамоӣ ниёз доранд.

1. Муаллифи рисолаи илмӣ дар доираи зербоби 3-и боби 2-юм, таҳлили муқоисавӣ-ҳуқуқии принсипи эҳтимолияти бегуноҳиро дар Кодекси муҳофизати ҷиноятӣ давлатҳои узви Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил анҷом додааст. Таҳлили мазкур бозгӯкунандаи он аст, ки муаллифи рисолаи илмӣ зимни таҳлили принсипи эҳтимолияти бегуноҳӣ дар қонунгузори давлатҳои узви Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил танҳо ба Кодекси муҳофизати ҷиноятӣ давлатҳо тавачҷух зоҳир намуда, мавҷудияти онро дар дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии давлатҳои аъзои Иттиҳод мавриди баррасӣ қарор надиҳдааст. Аз ин хотир, ҳуб мешуд, ки муаллифи рисолаи илмӣ баҳри боз ҳам мукамал намудани таҳлили муқоисавӣ-ҳуқуқии принсипи эҳтимолияти бегуноҳӣ ба дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии давлатҳои аъзои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил тавачҷух зоҳир менамуд.

2. Диссертант дар саҳифаи 37-и диссертатсия ишора менамояд, ки муфаттиш ва прокурор ҳақи гунаҳкор эълон намудани шахсро дар содир

намудани ҷиноят доранд. Аз нигоҳи мо, ин андешаи муаллиф бахшнок мебошад. Зеро, дар асоси қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳеҷ кас то эътибори қонунӣ пайдо кардани ҳукми суд дар содир кардани ҷиноят гунаҳкор эътироф карда намешавад. Бо ин мақсад, аз муаллиф мехостам зимни ҳимояи рисолаи илмӣ андешаи худро ба таври муфассал маънидод намоям.

3. Аз моҳияти рисолаи илмӣ бар меояд, ки муаллиф ҳангоми баррасии мавзӯ бештар ба бегуноҳии шахс таваҷҷуҳ зоҳир намудааст. Яъне, рисола навис аз гунаҳгории шахс камтар ибрози андеша намудааст. Гузашта аз ин, зикр мешавад, ки муносибат бояд тавре ба роҳ монда шавад, ки шахс гӯё қомилан бегуноҳ аст. Вале агар раваду шахс гунаҳгор бошад чӣ? Аз ин рӯ, ҳуб мешуд, ки зимни таҳлили мавзӯ муаллиф онро бо назардошти ба инобат гирифтани он ки шахс гунаҳгор низ буда метавонад, мавриди баррасӣ қарор меод.

Эрод ва андешаҳои матраҳшуда мазмуни диссертатсияро қоста наменамоянд, балки аз мубрам будани он шаҳодат медиҳанд. Метавон иброз намуд, ки рисолаи илмӣ пурра анҷомёфта ба ҳисоб рафта, дар рушди илми ҳуқуқи муҳофизаи ҷиноятӣ метавонад нақши муассирро гузорад.

Мутобиқати барасмиятдорории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Таҳқиқоти диссертатсионии Шерализода Миралӣ Шерали дар мавзӯи «Принсипи эҳтимолияти бегуноҳӣ: асосҳои назариявӣ-ҳуқуқӣ ва таъмини амалӣ намудани он дар муҳофизаи ҷиноятӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.09 – Ҳуқуқи муҳофизаи ҷиноятӣ, ба талаботҳои бандҳои 31 ва 33 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021 № 267 (бо тағйири иловаҳо аз 26 июли соли 2023, № 295) тасдиқ шудааст, мутобиқат дорад. Воқеан, ин рисола қори илмӣ-тахассусӣ буда, пурра ба анҷом расидааст ва аз ҷониби муаллиф ба таври мустақилона навишта шудааст. Нуқтаҳои

пешниҳодшуда, навгонии илмӣ, амалияи тафтишоти пешакӣ ва судӣ ва ғайра дуруст ба роҳ монда шудааст ва ҳамаи онҳо бозгӯи онанд, ки илми ватанӣ ва қонунгузори кишвар ба ин васила имкон дорад боз ҳам рушду такомул ёбад.

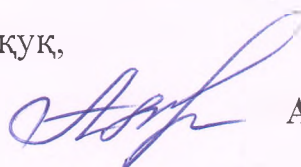
Қисмати хотимаӣ.

Аз омӯзиш ва таҳлили диссертатсия ва автореферати он, хулоса чунин аст, ки диссертатсияи Шерализода Миралӣ Шерали дар мавзӯи «Принсипи эҳтимолияти бегуноҳӣ: асосҳои назариявӣ-ҳуқуқӣ ва таъмини амалӣ намудани он дар муҳофизатии ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.09 – Ҳуқуқи муҳофизатии ҷиноятӣ пурра ба талаботи муқаррарнамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти ҶТ ҷавобгӯӣ мебошад. Натиҷаҳои бадастовардашудаи рисолаи илмии Шерализода Миралӣ Шерали мусбиянд ва барои рушди соҳаҳои ҳуқуқ, аз ҷумла ҳуқуқи муҳофизатии ҷиноятӣ ва КМҶ ҶТ манфиатовар маҳсуб мешаванд. Ба ин хотир, Шерализода Миралӣ Шерали сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.09 – Ҳуқуқи муҳофизатии ҷиноятӣ мебошад.

Хотирнишон бояд сохт, ки тақризи мазкур бо дарназардошти бандҳои 71 ва 72-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021 № 267 (бо тағйиру иловаҳо аз 26 июли соли 2023, № 295) тасдиқ шудааст, омода гардидааст.

Муқарризи расмӣ:

Номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ,
муаллими калони кафедраи ҳуқуқи судӣ
ва назорати прокурорӣ факултети
ҳуқуқшиносии Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ,
бизнес ва сиёсати Тоҷикистон

Абдуллоева М.К.

Имзои Абдуллоева М.К.-ро тасдиқ мекунам:

Сардори Раёсати кадрҳо ва
корҳои махсуси Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ,
бизнес ва сиёсати Тоҷикистон,
номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент

Бобоев А.Х.

«21» 11 соли 2024

Суроға: 735700, Ҷумҳурии Тоҷикистон, вилояти Суғд, ш. Хучанд, маҳ. 17,
бинои 1. Кафедраи ҳуқуқи судӣ ва назорати прокурорӣ Донишгоҳи
давлатии ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон.